

Barcelona 18 de Abril de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2354 15 cèntims — Atrassats, 30

LA MONA DE PASQUA

Aquest any se'ns ha tornat mico!

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es vénen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

SU PESO aumentará rápidamente tomando

Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de especificos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115
BARCELONA

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMÀ
Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

BAÇAR DE “LA UNIÓN”

OBJECTES PER A
Escriptori

Unió, 3

BARCELONA

LA NOVEL·LA ESTRANGERA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ES VEN PER TOT ARREU

Preu:

50 cts.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

SARMENTISME

Aquesta paraula no ve de sarment, amb minúscula, sinó de Sarment, amb majúscula, actor i dramaturg francès que ha estat representant les seves obres en el teatre «Barcelona». Com el Pirandello, ha astorat al públic, però ha defraudat als crítics. I com amb el Pirandello s'ha creat la paraula pirandellisme, en el sentit d'arbitrarietat, unes vegades, i altres en el desdoblament de la personalitat—i tot això comença a agafar uns aires intel·lectuals, que ens molesten, com molestaran als nostres llegidors—amb En Sarment, podríem inaugurar la veu sarmentisme, en el sentit de veure les coses en col·locació absolutament distinta de com eren.

Ens explicarem. En Sarment, té una obra anomenada *El matrimoni d'Hamlet*, en la qual apareix el trist, pàl·lid i atormentat príncep de Dinamarca, casat amb Ofèlia i vivint en plena pagesia, sense els neguits de la cort i de la seva tragèdia familiar. Hamlet és feliç i Ofèlia casada, té pressa per a perdre la seva virginitat. En Sarment agafa un personatge i el gira a l'inrevés per a veure què passa. La seva conclusió és que tot se torna a repetir. Hamlet, solter o casat, a la cort o a la pagesia, sempre serà Hamlet. Doncs bé, a Barcelona, som en ple sarmentisme. Les coses estan girades completament.

Aquest número
ha passat per la prèvia
censura militar

PARADOX

La bona memòria

Així com alguna vegada hem dit que del lerrouxisme lo millor era En Lerroux i del cambonisme En Cambó, de lo que podríem anomenar el «primoriverisme», lo millor és En Primo de Ribera. Es un home mundà, bona persona, té coses pròpies, i durant la guerra fou francòfil. Això darrer, per a nosaltres, té un valor sentimental que no podem reprimir.

Ara, ademés, s'ha comprovat que té bona memòria. Al baixar del tren començà a citar noms:

—«Hola, fulano. Hola, zutano»...

La gent saludava satisfeta i els interessats, tots cofois. No eren anònims, no s'havien perdut en la memòria del general, per la qual tants noms passen i tanes coses ha de retenir.

— Quin fisonomista! Quina memòria! — anaven dient alguns.

La dreta triomfant

Els ideals d'esquerra estan en decadència a la vella Europa, tan sotraquejada per la passada guerra. A Itàlia triomfa el feixisme, que és una dreta enguantada de dol. A Madrid s'abandona l'esquerra a la inacció, se li distribueix un paper secundari. A Madrid no saben com donar fe de vida les dretes, no saben com esclafar a les esquerres. Una cosa massa violenta,— el que sortís la dreta amb camisa negra i cridés i fés trencadissa—no convenia. Però convenia fer un xic de revolució. Un xic de revolució quan no se sap que fer, sempre va bé.

I, per a aterrar l'esquerra, s'imposà a la dreta. A Madrid, aquest any, volien inventar una moda, i com no podien, com París, inventar la de les robes de senyora, ni, com Londres, les de senyor, o, com Brhigton, la d'unes regates, han inventat la moda de la mà dreta, que causa molts aldarulls i disgustos. Però el poble se'n riu d'aquesta moda. Una caricatura, en la que hi havien una senyora i una cuinera, duia aquest «peu».

- Dongui'm la mà de morter.
—Quina, senyora? La dreta o l'esquerra?

Còm passa les tardes un amic nostre

Aquest és un home d'esperit fi, atent, curiosament civilitzat. Viu, estudia, estima i vesteix com un senyor. No fa de catalanista, però té un gran sentit de catalanitat.

A ell mai li ha agradat el cinematògraf: li ha semblat sempre un espectacle equívoc, incomplet, de baixa finalitat. De fa una temporada el nostre amic sap qui són Mary Pickford, Charlie Chaplin, William Farnum, Constance Talmadge, Villiam S. Hart, W. Griffith, Eddie Polo, Douglas Fairbanks. De fa una temporada el nostre amic va al *cine* gairebé cada tarda i cada nit.

Per què? Perquè ha observat que quan el pianista toca una sardana la sala s'omple de reconfortants aplaudiments. Aquests aplaudiments plauen a la fina catalanitat del nostre amic. Més, tractant-se de *cines* de baixa condició i no d'aquests altres d'una elegància idiota, freqüentats per la classe mitja. La classe mitja no aplaudeix ni té un sentiment precís de res.

BARCELONINES

Dijous Sant

Històriques

A l'hora que prèviament li senyalaren, la senyora de bordement compareix tota atrafegada a la *mesa petitoria* que les Dames de la Caritat Cristiana han establert a l'església X durant les hores del Monument, i treient-se del *bolso* amb molta parsimònia un *paper de cinc*, bo-i deixant-lo a la safata, saluda amb el cap a la companya de torn:

—Ai, gairebé faig tard!... Quants sacrificis hem de fer!...

—Tot siga per amor a Déu i en profit dels pobres!...

—Ja pot dir-ho així mateix. Però tant mateix són ben desagraïts els pobres... Figuri's que vinc de cà'l procurador per a que faci el llençament d'un llogater que fa tres mesos que no em paga...

—Potser no pot, pobret!...

—No ho sé... Ella és tísica i ell, l'altre dia, va caure d'una bastida...

—Ah, així es comprén.

—Però jo ja els hi tinc dit que em diguin on aniran a raure, i la Caritat Cristiana els hi passarem un *bono* de pa cada dissabte, I, veu, no se'n volen anar!... Del pis, ells me'n pagaven tres duros, i ara en puc treure catorze i encara m'hi deixaran un reconet per a la meva minyona.

—No ploris, bufó, no ploris, que vindria el *papu* i t'agafaria!...

—No me'n fan pas de por els *papus!*... I això que fan bellugar tant els ulls!

—Que n'has vist?

—N'he vist dos i no m'han dit res.

—I a on fill meu, a on?

—Allí, mira, al costat de Nostre Senyor, ficats dins d'una paperina negra.

—Fixat, Laieta, amb quin recolliment va a la processó del *Via-Crucis* aqueix senyor de les gafes d'or.

—Ja me n'he adonat, ja!... Me'n faig creus!... Quina diferència dels vespres amb ara!...

—Que el coneixes?

—Ja ho crec, dona!... Es aquell que en el *cine* s'asseu al meu costat i sempre li cau una cosa o altra a terra. Diumenge, cercant cercant, va palpar-me les cames!

—Deu ésser fabricant de mitjes.

—I amb aquest llibre vas a fer les *estacions*... D'on l'has tret?...

—Ai, vés, del damunt del *bureau* del papà. Ahir el llegia, i força que hi reia!... Com que és membre delegat de copsar dels establiments tot ço que ell creu que no és de bona mena...

—Però deixar-ho així a la babalà, és un pecat.

—Ja es confessa cada dia. Jo, després de riure-hi, també em confessaré!

En el portal de la capella d'un convent de monges de la barriada del Clot.

—Mestressa—diu un *beato* de calces solfejades de cera a una dona velleta en el moment d'entrar—amb mocador al cap és prohibit entrar-hi aquí. S'hi ha de venir amb mantell, mantellina o una altra peça d'elegància.

—Ai, ai, la casa de Déu, no és la casa dels pobres?...

—Sí, però les monges ho tenen disposat així...

—Ah, bé, sí, deu ésser la casa de Nostre Senyor quan va treure la rifa!...

—Vostè, noia, no pot entrar així tan escotada. A la casa de Déu s'hi va amb més recolliment i més decència.

—Caram, quina vista que té. Santa Llúcia li conservi... Però no li ha dit pas res an aqueixa senyora que va al davant meu... Que, miri, quin bé de Déu de pantorrilles ensenya.

—Es que té un privilegi.

—Per què? Perquè és corredora de verges?

MANSO N.º 1

Divendres Sant

—Què tal, senyora Estanislaua? Què me'n diu de la festa d'avui?

—No me'n parli, que no ha sigut com l'any passat. El capellà que ha fet el sermó era massa eixut; no sabia dir les coses amb aquella gràcia com Mossèn Pelfort, que quan sermonejava ens quedàvem totes com qui veu els estels del cel ballant la sardana.

—A més, trobo que no hi havia el luxe de l'any passat. S'ha fixat que la senyora Tula duia un vestit d'ala de borinot, amb entredós passats de moda?

—Calli, calli; i la dona del *plats i olles*? Té setanta anys i es posa una mena de polvos que així que he entrat a missa he preguntat si en un recó hi havia un barril de benzina.

—La senyora Rafecas anava bé, però la seva filla duia unes mitjes de color de cendra a mitja bogada que no feien gens de goig.

—Veritablement, que les coses es perden cada dia més. Ja no veu *xisteres*, ni *levites*, ni aquelles robes de seda que eren un encant, ara, tot són fantasies, mitges reixades i cada escotament que fa por. La fe es va perdent cada dia, cregui, i aviat a l'església, si no hi donen xocolata amb secalls, no hi anirem més que les que ens cuidem de casa nostra i prou.

—Ja vindrà un dia, que serà aquell que anirem a la Vall d'Aran...

—De Josafat, voldrà dir.

—Bé, sí; jo sabia que era una vall o altra; i aquell dia haurem de donar comptes de les malifetes.

—Jo com que tinc la consciència més neta que una peça que hi hagi passat el planxat alemany, me n'aniré al cel sense trobar-hi cap porter que em digui:— Arri avall, que portes els papers bruts...

—Si totes les dones fossin com vostè i jo, altra cosa seria la *sucietat*.

—Clar; vés a mi que se me'n dóna si el tentaferm d'En *Carlitos* s'entén amb la dona del regidor nou? Oh!... i que ella quan han passat els armats li mirava les cames, per cert més peludes que un gos de Terranova, amb un descaro...

—Oh!... i es fan passar per gent d'ordre.

—No n'hi ha un pam de net, cregui'm.

—I el xicot de cà'l *Busca-peles*?... Miri que es necessita descaro. Passejar la promesa d'església en església, com aquell que du la custòdia, i no té ni una pessa d'aquestes que no corren, per a fer tocar la «Passió» a uns cecs.

—Rigui-se'n; ells ho saben entendre; eren pelats i avui són peluts, i que gasten més orgull que el *trompicz* destronat.

—Ja ha vist a qui han posat a la taula de la safata?

—Em sembla que presidia la senyora de l'«Escapsat»

—No! A l'hora de més moviment, hi han triat a la senyora Nazària; aquella que retalla a tothom i que se li crema el dinar explicant històries del barri.

—Bé; com que el seu *galindaino* ha regalat un

LA MANTELLINA

—Diguin lo que vulguin, noia, aquesta prenda sempre estarà de moda a Espanya!

vestit al marit, perquè aquest el regalés a la seva Nazària, l'ha volgut lluir avui a l'hora de més empenta.

—Cada casa és un món, això és una sentència; però si tothom fes com jo, de no cuidar-me de casa dels altres, d'altre modo anirien les coses.

—Ja té raó... Que ve a les Mínimes?

—No, senyora; ara vaig als frares del Guinardó.

—A veure el monument?

—No; a comprar ampolletes de la feridura, que diuen que curen des del dolor d'ungles fins a fer créixer els cabells...

—Estigui boneta, i que es diverteixi força. Demà a missa de deu, si no me'n descuido, ja ens veurem.

—No; an aquestà hora tirarem uns taulons del propietari, que ens ha pujat el lloguer, abaix a un pou mort en senyal de glòria, perquè a ell li costaran uns quants duros i nosaltres una satisfacció de venjar-nos... Però diumenge ens trobarem i la farem petar a la sortida de l'ofici.

—Passi-ho bé.

—Cuidado, i no rellisqui amb les pells de taronja.

—Lo mateix li dic amb les peles de les pomes...

EMILI GRAELLS CASTELLS

El pintor Gustau de Maeztu

Tenim a Barcelona an aquest gran pintor, que és, ademés, un gran inquiet i un gran simpàtic. Saben ben bé lo què hem dit? La simpatia és una virtut que es perd, senyors! Si avui a Diógenes li entrés la mania de buscar un home, ja el buscaria, ademés d'home, simpàtic. I llavors es trobaria amb En Gustau de Maeztu. En Maeztu somriuria, li colpejaria l'espatlla amicalment, i el convidaria a sopar.

Però com En Gustau de Maeztu ha vingut a Barcelona a oferir-nos el bell espectacle de les seves pintures, som nosaltres qui l'hem de convidar a sopar, però a un sopar clar, simpàtic i alegre com el mateix pintor.

—Així sabem que pensa fer-ho En Dalmau, el de les «Galerías».

LA CASA QUE VOLDRIEM

Aquesta primavera, ademés dels cartells dels toros —sempre amb aquell picador que, de tant atropellat, hauria de perdre l'afició a la pica—les cantonades i les parets s'han vist plenes d'uns altres cartells. No hi ha valgut ni aquell avís de:

SE PROHIBE
FIJAR CARTELES

I és que es prohibeixen masses coses. I en alguna prohibició ha de mancar l'home, si és un home com cal i té nas a la cara, que és una cosa que acostumen a tenir els homes, si no els hi han tallat, que també se'n tallen de nassos.

Els cartells a que ens referim anuncien unes cases barates, tan barates que ja no ho són: són regalades. Unes cases que les pots pagar—si és que et ve la intenció de pagar-les, que potser no et vindrà, perquè el pagar sempre és una cosa desagradable—a plaços, a vuit rals al mes, com si fossin novel·les per entregues, d'aquí deu, vint, o trenta anys, perquè els venedors d'aquestes cases, ademés de no tenir pressa, tenen la vida assegurada. O potser les construeixen per a injectar en els fills el microbi terrible de la propietat.

El fet és que avui

. . . qui no té una casa és perquè no vol, és perquè no sent l'atractiu de la llar, perquè li agrada córrer i està empeltat de maleta.

Robert

fes, cup, estable, gallines, porcs—que a Barcelona abunden—someres—que encara abunden més.—Vol-
dríem una masia, però en un lloc cèntric. A la plaça
reial. Si no és a la plaça reial i no és de pagès, no la
volem la casa.

XARAU

«VANITAS VANITATUM»

—Vaja, que no dignin del jovent d'avui,
que nosaltres fem més patxoca!

Per a aquesta gent la casa en si no té més que un valor relatiu. Igual dormen en una fonda de Sabadell, que damunt una taula de billar, que en un autobús—que és el lloc més difícil per a dormir—que sota un garrofer.

A nosaltres, la veritat, també ens agradaria tenir una casa, també l'acceptariem, si ens la regalessin, però hauria d'ésser amb certes condicions. Si no fos així, ens veuríem obligats a refusar l'obsequi.

Interiorment, tothom—menys aquells homes, a que hem fet referència, empeltats de maleta—té un concepte ideal de la casa que es faria, si tingués diners i paciència per a fer-se-la. Uns la voldrien sistema Gaudí, amb molta pedra, com més pedra millor, per a que si un dia queia fes desgràcies de debò i no per a riure. Altres la voldrien com aquelles de la Bonanova, que semblen de turrons i de xocolata. Altres la voldrien *pastoril*, molt *pastoril*.

Nosaltres la voldríem de pagès: amb pallers, gol-

Còm varen matar al senyor Rodergas

El pobre senyor Rodergas era un d'aquests homes que mai havia estat malalt, i se'n esvania per tot arreu.

Tenia un caràcter afable, carinyós, i a Santa Caterina, on hi tenia la botigueta de sabater, (a la menuda) era estimat de tothom.

Era solterot, però tenia fama d'ésser cosí germà d'aquell famós senyor Ramón, enganyador de criades i de tot el món.

Però un dia l'home va sentir-se unes pessigolles al clatell, i res, ja el tenim al llit de la casa on estava rellogat.

No cal dir que els veïns i els parroquians al veure la botigueta tancada, desseguida anaren a visitar-lo, amb l'atany de prodigar-li els cuidados que el pobre hagués de menester.

La senyora Encarnació—que vivia al segon pis, quarta porta, de l'escala—digué a la dispesera:

Miri, faci-li unes untures d'ungüent de cua de sargantana i li passarà.

I la dona, per a veure si el senyor Rodergas es curava, cercà una sargantana que devia tenir dos mesos i mig i era tendre que feia llàstima. Li posà el pegat, i com si me l'haguessin enganxat a mi a sota l'aixella.

La senyora Martina, que en coses de la clatellada se les donava d'entesa, va certificar que no hi havia res millor que el *diacolón*.

I apa, una barra de *diacolón*, i el senyor Rodergas quedà encarcerat i llençant uns esbufecs que ni un gat sitià.

Donya *Mília*,

. va dir que lo millor era pegats de sofre amb barreja de flor de sauc.

I la dispesera cap a l'adrogueria i a cà l'herbolari. Altra nova enganxada, que donà tal sofriment al bon sabater que donava cada crit com si es trenquessin set nyinyols alhora.

Li feren pendre èter, aigua de malves verges, camamilla, troncs de regalèssia...

Tant va provar, que anà empitxorant i el seu estat anà decandint i afeblint-se que causava pena mirar-lo.

—Còm estic, senyora Tula?—preguntava l'home entre gemecs infernals.

—No s'espanti, senyor Rodergas, ja veurà com tot li passarà...

Un marit que enganya a la dona.

—No li sembla si anés a cercar el metge?
 —I ara! Tremoli; val més un botxí; que no sap que lo que ara no és res se li convertiria en un mal que el farien operar, amb tal de cobrar-li unes pessetes? Ademés, aquesta gent fan allargar les malalties i la gent és esquilada.
 —Es que em sento cada vegada les pessigolles més fortes...
 —Si vol que li rasqui...
 —No; deixi'm dormir, que tal vegada em trobaré millor. No m'ha de donar res?
 —Sí, tinc una aigua que ha baixat la senyora Gilda i un engüent que m'ha donat la germana de la que vén ous a la plaça...
 —Dongui-m'ho tot, però deixi'm tranquil.
 I la bona de la dispesera ho feu així mateix.

L'endemà matí, el senyor Rodergas era l'home més bo, sant i reposat del món.
 Havia mort a les cinc del matí, creient que dormia...
 A l'anar la dispesera a tocar-lo no li respongué...
 Va encendre el llum, doncs encara hi havia dos llustres, i vegé un paper escrit damunt la tauleta de nit que deia:

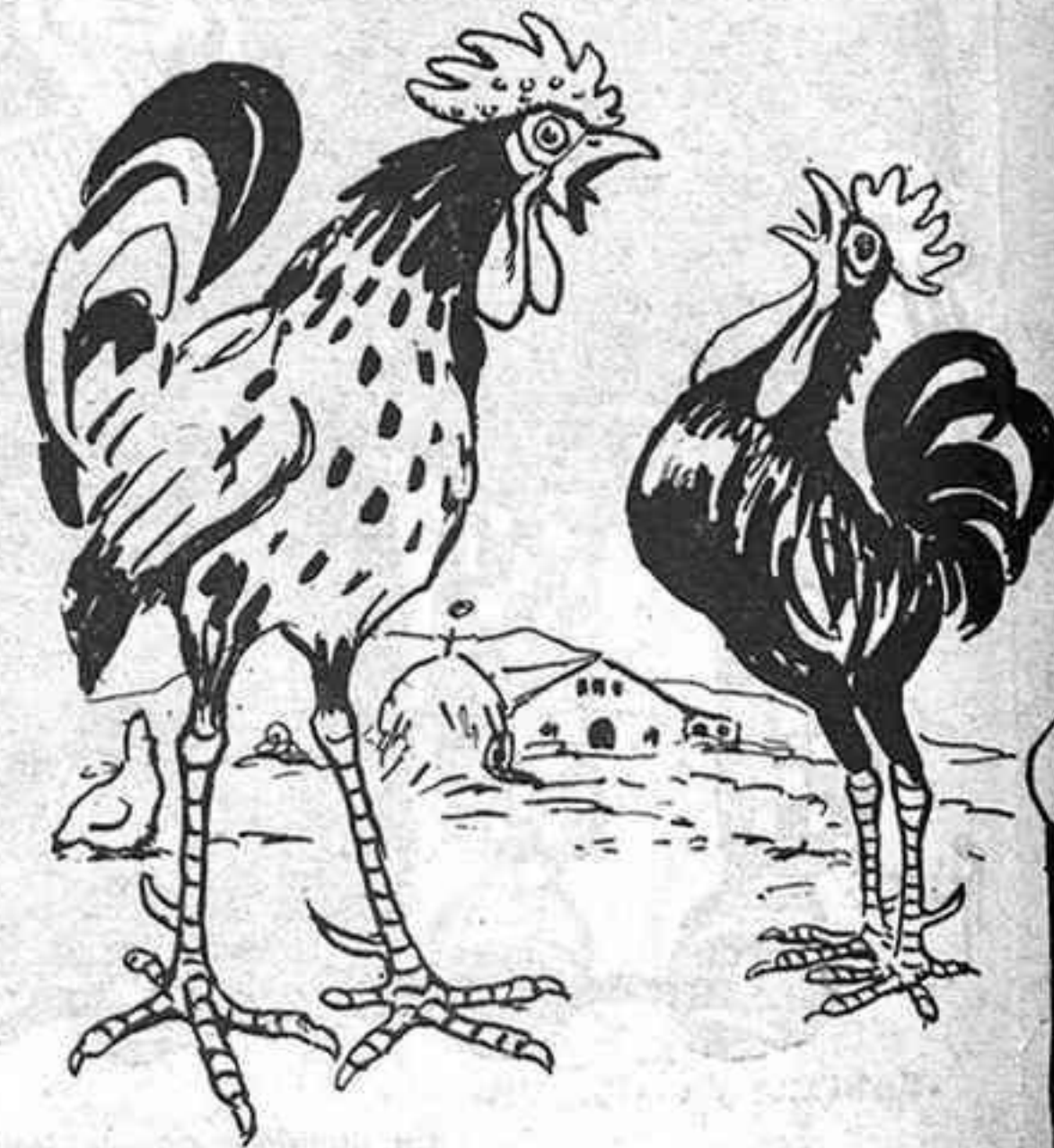
«Moro assassinat de tots els que m'han volgut salvar la vida. Que el jutge els pengi a tots...»
 Reialment, el pobre del senyor Rodergas de tant que l'estimaven, moria vilment assassinat...
 Vés a Santa Catarina quina manera tenen de matar als bons veïns, de l'entrançable afecte que tenen a les bones ànimes.

R. R.

Els impossibles

I.—L'home que menyspreua.

Es un home mig salvatge i decadent que pateix d'una malura ridiculitzada i porta viscuda una llarga corrua d'anys en un poble de fusta i llaunes velles d'Amèrica i unes setmanes a Buenos Aires; com a bon americanitzat és vanitos, sol imitar amb rara perfecció la intel·ligència d'una mona i porta, per adorna-

I ara! Això és el concert de l'Opera de París?

ment, una riulla amb més dosi de vulgaritat que una ballarina de cabaret de preu mòdic.

Aquest home ho desdenya tot, fa comparança de les coses i mostra, en tots els actes, un gust de construcció moderna fet amb guix i cartró pedra: troba petits els carrers, les persones, els trons i fins els arbres. Li és més plaent una avinguda de cases altes i monumentals—aquelles cases que vos fan rodar el cap—a un bell paratge del Rin.

A voltes vos colpeja l'espalla i somrient, amb l'antipatia als llavis, diu uns mots enllardonats, tot just quan vosaltres recordeu els parlaments llaunes que, en arribar un personatge vestit de negre, escolteu en una societat que diuen serveix para estrechar lazos, etc.

I, malgrat aquesta cèdula, l'home que menyspreua no sap llegir.

No podeu capir una malura més punible que el tenir, en un recó de la parentela, l'home vingut de l'Amèrica i que fa dir-se Don Qualsevol.

—«Cuidado, noi, que creo que nos quieren amagar l'ou!»

tes d'esports, doncs sols del bon temps, del futbol i de la boxa, pot tractar-se ben lliurement i, si a mà ve, fer-vos una cara a la moda, amb un del club del davant que no gastí les vostres idees.

Don Emili, don Ignaci, don Ramon, no compra revistes d'esport.

III.—El que no calla.

Tots vosaltres tindreu un amic que no sap callar; aquest amic és un impossible per excel·lència que, en un dia de novel·la folletinesca, l'escanyareu per fer, de la seva vèrbola, una alfombra pels peus del llit, o un gramòfon ennuegat.

FELIU DEDÉU

PETITES NOTÍCIES I COMENTARIS

Avui aquesta secció hauria de dur un altre títol: el de «Teló avall», ja que avall l'ha tingut la tristesa de la setmana.

Aquests telons seran enlaire demà, Dissabte de Glòria.

ROMEÀ

Al castell feudal del teatre català, per a celebrar la resurrecció de Jesús, estrenen una traducció: *L'espectre del senyor Imberger*, obra de Gorse i Clera, posada en català per l'infadigable Joaquim Montero. L'empresa ens diu que a París s'ha representat més de cinc-centes vegades. Al «Romea», segurament, no tindrà tanta sort.

DUES OBRES D'EXIT

La companyia del «Tivoli» passa al «Nuevo». Sembla que En Caballé s'ha empenyat en que a la pobra gent del Paral·lel se'ls posi al cap el *Sol de Sevilla*.

La companyia del «Nuevo» passa al «Tivoli» per a que els senyors del carrer de Casp disfrutin les delícies de *Los gavilanes*.

Per cert que l'altre dia un amic nostre deia:

—El títol d'aquesta obra és una equivocació.

—Per què?

—Perquè li aniria més bé el títol de *Los mochuelos...* que vol dir *Els mussols*.

LICEO

Aquí la cosa va de debò. Tornem a tenir la meravellosa companyia de *ballets russes*, dirigida per Sergi Diaghilew.

En aquesta primera representació ens donaran *Les sílfides*, ja conegut del nostre públic, *El tricorni*, del més gran music espanyol d'avui: En Manuel de Falla, i *La sesta d'un faune*, de Debussy. Per a aquesta partitura s'inspirà Debussy en una poesia de Mallarmé.

Heu's aquí un magnífic programa

ESPAÑOL

Per a celebrar la diada cristiana en aquest teatre estrenen *Fins el dimoni porta banyes*.

Això és una fantasia vodevilesca, deguda a la ploma—estilogràfica i enorme—d'En Montero.

POLIORAMA

Aquí tindrem a tot drap comèdia madrilenya, comèdia d'aquella que als madrilenys els fa riure tant.

Alabat sia Déu!

GOYA

Aquí es prepara un altre gran aconteixement: l'estrena de la revista *Bric a Brac*, realitzada gràcies a la voluntat dels empresaris, a l'enginy de l'«Amichatis», al talent de l'Alarma, d'En Domergue, d'En Bulbena i d'En Girbal, i a la gentilesa incomparable de la ballarina Diana Belly, Fanette Donigrève, Suzy Darby, Glòria Guzmán i demés dones de la companyia.

Amb tot això es pot aconseguir un gran èxit.

PER A ACABAR

Don Ramon Peña, actor que ja coneixeran per haver-lo vist al «Tívoli» i retratat a *Mundo Gráfico*, se'n torna a Madrid. Bon viatge!—Es tem que d'un moment a l'altre s'estreni *La virgen capitana*, del senyor Ramos Martín.

BOB

FUTBOL

Real Sociedad de San Sebastián - Español.

L'equip donostiarra gosa, entre nosaltres, de molta fama. Ara amb els dos partits que contra l'*Español* ha celebrat ens ha fet admirar el seu joc elegant, valent i correcte. En ell tot és filigrana, i si afegim la compenetració de llurs components, es comprendrà que la impressió que deixaren entre el públic, fou immillorable. Per llur actuació citarem els noms de l'Olaizola i En Juantegui.

Davant d'aquests perillous rivals, els «espanyolistes» es comportaren com a bons, destacant les ratlles de mitjos i defenses. La davantera, voluntariosa en el primer partit, estigué... «desgraciada» en el segon, malgrat els esforços d'En Zabala.

Lo de sempre, vaja!

El resultat fou un empat a un el primer dia, i el segon dos a un a favor del *Español*.

Els arbitratges dels senyors Lemmel i Camorera, imparcials.

Barcelona (reserva) Atlètic de Sabadell.

Per a disputar-se la copa de la gentil Pilar Alonso, es trobaren diumenge passat al camp dels campions els «reservistes» d'aquests i els «atletes» de Sabadell. Els del *Barcelona* imposaren, des del primer moment, llur ciència i tècnica superiors a les dels contraris; això els portà al triomf, al guanyar per tres *goals* a zero, no sense que els de l'*Atlètic* oposessin un joc ple de cobdícia i entusiasme.

Els millors pels guanyadors, En Plattko i l'Aparici, i pels vençuts, el porter i En Llorenç.

L'àrbit, senyor Mariné, bé.

BOXA

Diumenge, dia 20, al camp antic del *Barcelona*, tindrà lloc el tan desitjat combat entre l'Alís i En Sáez, qui disputarà al primer el seu títol de campió d'Espanya del pes *welter*.

Si aquest combat no fos suficient, que sí que ho és per a omplir el camp, els demés combats concertats en els que hi pendran part, entre altres, els reis del k. o. Gironés i Martínez, asseguruen un gran ple. Nosaltres, al menys, no faltarem.

FERRÀN

En Ramon Franquesa i Gomis

Ha mort En Ramon Franquesa i Gomis. En l'història del teatre català, tan gloriós altre temps i avui tan decaïgut, el seu nom ha de figurar entre els primers.

Visqué, es pot dir, tan sols pel teatre i an ell dedicà totes les energies de la seva vida, que no eren poques. Bona prova de lo que diem és que la mort l'ha sorprès al peu del canó.

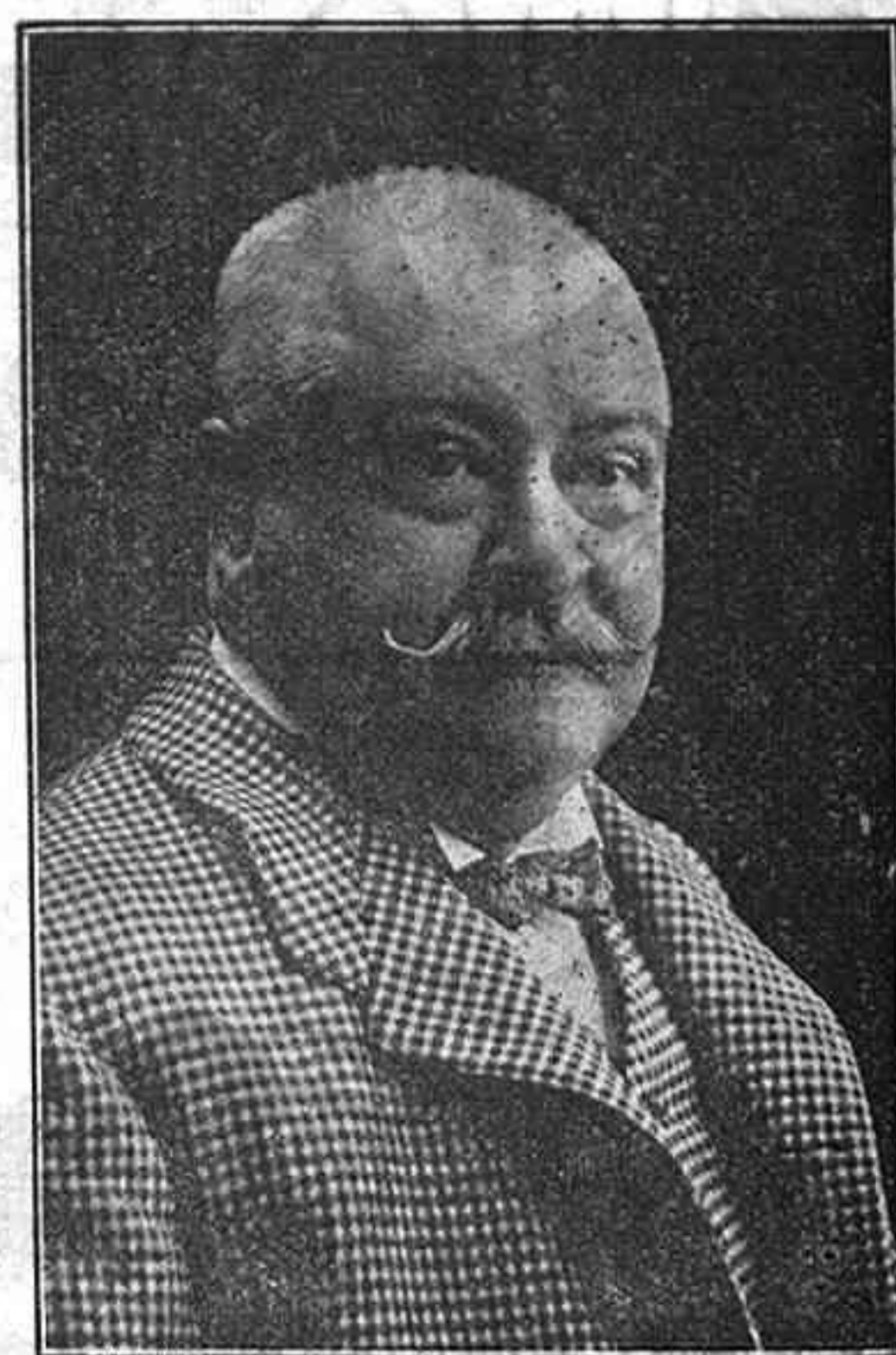
El canó que ara comandava era el teatre «Español».

Havia sigut empresari del teatre «Principal» i del teatre «Romea», quan aquest teatre era català de debò. Havia conviscut amb les primeres figures que tanta glòria donaren al nostre floreixement dramàtic. Havia traduït obres del francès i del castellà, ple de bona voluntat i bones intencions.

Havia col·laborat en la majoria dels periòdics catalans, entre ells L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

La seva mort és avui una dolorosa pèrdua pel nostre teatre.

Descansi en pau!

RAMON FRANQUESA
Popular empresari de teatres

EL RIVAL D'EN BLASCO IBÁÑEZ

—Jo, estimats xinos, dono aquesta primera conferència per a dir-vos que d'aquí en endavant, les novel·les s'escriuran amb números!

Xerrameques artístiques

EXPOSICIÓ RECOLLIDA

L'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya s'ha recollit enguany al «Saló Parés», que és al capdell l'únic lloc de Barcelona on les Belles Arts s'hi troben com a casa seva, i no podia ésser d'altra manera, havent triat per a fer l'Exposició anyal, la Setmana Santa, amb els seus dies de meditació i de recolliment.

Que si fan meditar els aquarel·listes expositors? Ja ho crec! En veure aquella reunió de pintures passades per aigua tan boniques i tan netes, un home reflexiona una volta més respecte a l'ofici dels ninots i les coloraines per a arribar a les conclusions següents: *a corre-cuita no es va enlloc, amb palla i temps es maduren les nespres, qui no en sàpiga prou, que plegui d'una vegada.*

Aprovades, no? Doncs, a passar llista.

G. Bergnes: exposa un *Recó de Port* molt ben ensopegat.

F. Bonnin: és un dels artistes que fa més tropa, amb el *Sol de tarda* i les *Nyamares* portades de Tenerife. Com que té *La Chiripa* de saber-ne un niu!

F. Cuchí: *L'olivera del torrent de «La Ferida»*, de *«alldemor*, resulta majestuosa.

M. Farré Albagés: artista traçat que li agrada anar de *Maniobres* pels vells carrers de Barcelona.

Galofre Oller: és el cap de la colla i un aquarel·lista de punta, que fa tan bon paper a *Les Escaldes* com al *Torrent d'Albiol*, i ha portat *El nen de la caputxa*, que resulta una monada.

Galofre Surís: digne fill del precedent, té bon gust i mans polides; la seva *Marineta* es fa mirar per la transparència.

Gorro Costa: encara que no el conec li reconec manetes i embocadura.

Masdéu Argelaga: és un bon oficial.

Mestres Cabanes: mig barceloní, mig forà fa bon paper al camp i a la ciutat. Quan ve a Barcelona posa al *Carrer de les Caputxes*, prop de la *Plaça de Santa Maria*.

Riera Maurí: s'ha encarrilat amb poc temps; té un *Jardí* que m'agrada.

Risques Trilles: Ha enviat a la *Carmelita* a passar llista. Està bé, minyó!

Roig Ensenyat: Es veu que té molt per ensenyar, car exposa set aquarel·les ben enfocades, per a demostrar que *Llegint* i anant a *Estudi* s'avença molt.

Sabaté Jaumà: és dels de grapa i poca paciència: pesca amb facilitat boniques *Notes de color*, *De la costa* i a les *Vores del riu*.

Soler Gili: és un arna! Sempre va al darrera de les *Dones rentant*. Es la netedat en persona.

Tamburini: *Estiuejant a Cà'n Xicalla*, de Bacarisses, mata el temps fent aquarel·les de debò.

Torras Farell: fa el que vol anant per la Vall de Núria, però ací a Barcelona ha fet un retrat d'En Mir, tan treballat que fins resulta *guapo* i tot.

Urbezo Unsam: un xicot que porta empenta per a fer retrats elegants, i que dibuixa com un home. La seva *Mantellina* m'agrada.

Valls Clusas: pinta poquet i es dedica a daurar vidre. Ço fa que l'hagi sortit tan rodó el *Mirall Natura* que exposa.

Vila Cinca: encara no va gaire lluny, però es troba molt segur als *Voltants de Moncada*.

Hi han uns quants aquarel·listes que no s'han presentat.

Pitxor per a ells.

C. ARBÓ

MIG EN BROMA I MIG EN SERIO

Diuen que anirem tan bé

Diuen que anirem tan bé—això és lo que fa anys sento a dir cada vegada que es canvia un Ajuntament.

Cert: des de la meva joventut que veig cares noves al Consistori, i la ciutat segueix d'uns quants anys ençà causant més fàstic que no pas altra cosa.

Els carrers cada dia més porcs i propis d'un llogaret indecent; els passeigs sense llum; la brutícia surant per tot i fent-se mestressa de l'urb.

Les empreses poderoses, desarreglant les millors vies, convertint-les en asqueroses muntanyes russes.

Sols al passar per Barcelona sentim crua esgarri-fança, perquè hi han districtes que sembla que els regidors els hagi preocupat més l'aprovació de dictàmens que l'arranjament d'enllaçaments.

No som ciutat de primer ordre, en qüestió de neteja pública i de transport.

Estem a un grau vergonyós que, encara que fa pena dir-ho, desacredita als seus administradors.

I com més anem menys valem.

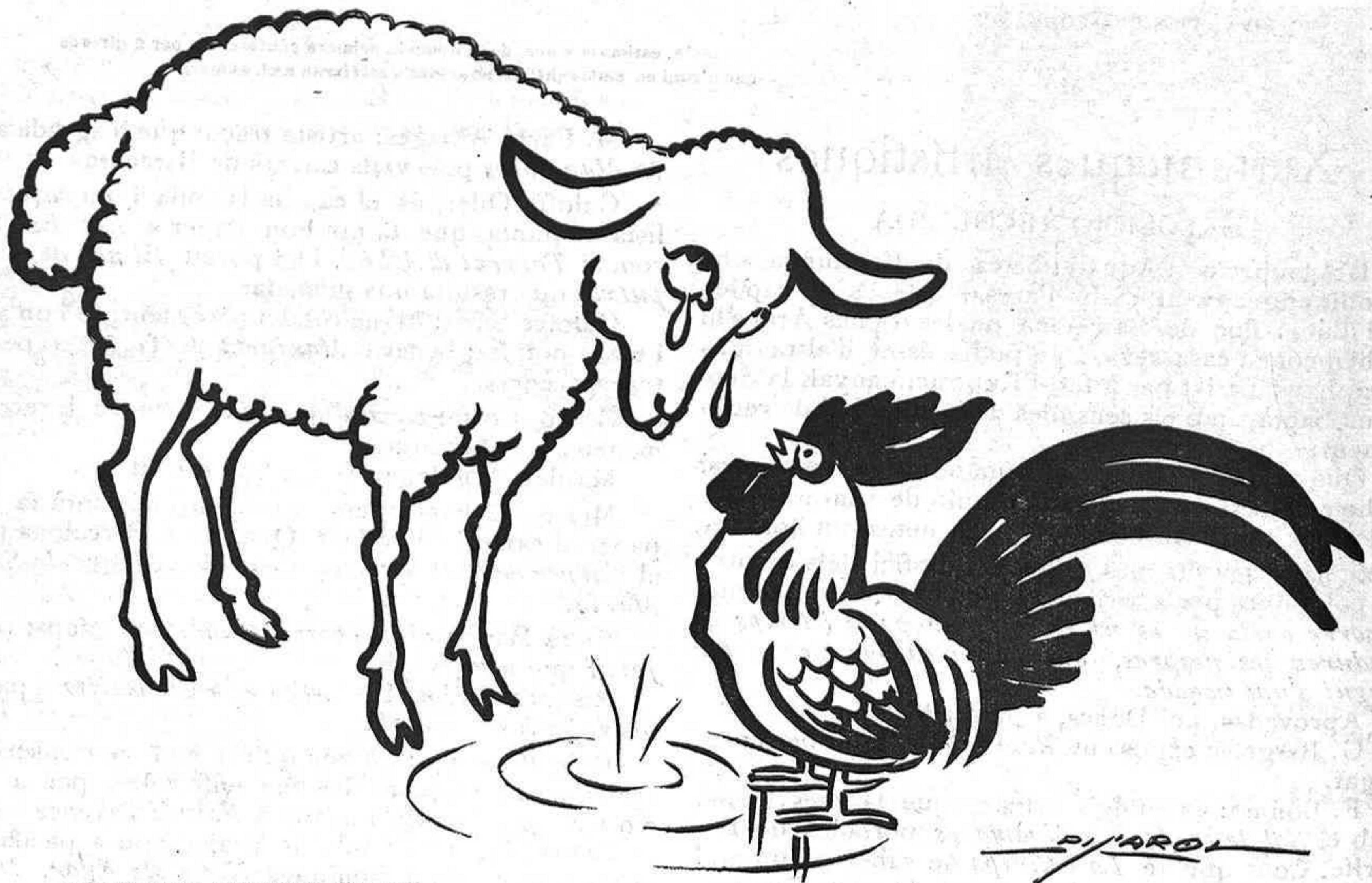
Vinguin regidors elegits popularment (pagant els vots a dos i tres duros per cap), vinguin consajals netament escollits o bé remesa de *pepes* administratives, la raó és que a Barcelona creix la porqueria; els carrers són munts d'epidèmia en *embrió*, i que els que sentim amor per aquesta terra, ens cau l'ànima als peus i aviat no ens quedarà altre recurs que callar i reconèixer que, en matèria d'higiene, estem encara a *Bàbia*.

Sols ens faltava aquesta nova llei per a convertir aquesta Barcelona en un caos pestilent, vergonyós i altament intransitable.

—Diuen que anirem tan bé—diuen els joves, com dèiem nosaltres i sentíem a dir als nostres avis...

N'anem tant de bé, que sort tenim que aviat s'instal·laran homes que cobrant preus mòdics ens transportaran a pes de braços d'una acera a l'altra per a no caure al mig de l'escòria.

I pensar que ens costa tants i tants millons la neteja!...

DE QUAN LES BESTIES PARLAVEN

—Que és trist ésser bè en aquest país!

Que si anessin a escatir lo que s'ha invertit en obres, hi ha per a ésser Barcelona un segon París!... Però què hi farem, si entre pillets, lladres, estafades, timos, escamoteigs, enganys i vileses, els diners s'han evaporat i lo que hem pagat a *mil* sols ha valgut *cent*.

—Diuen que anirem tan bé...—Ja ho crec! Pels ex-regidors, no podran dir-ne mai... I que hi ha hagut cada lladre de pronòstic reservat...

I que Déu li conserva encara bé la vida.

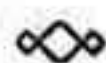
Nosaltres *aniríem* bé de poguer fer lo que han fet molts durant varis *bienis*... Oi, macos, enlletgadors de la ciutat que cau de fàstic?

EL CAVALLER NOCTÀMBUL

En Salas Antón, més monàrquic que socialista, s'ha passat al coró de la «gana», o sia que de primer actor farà ara de *sacasillas*.

Reialment, aquí on veiem als cabdills claudicar sense que mai hi hagi qui els ensenyi de dignitat i no jugar miserablement amb ideals, com qui fa anar pellingos, no ens estranya engruna l'actitud de *cooperativador*, vestit amb trajo de *clowu*.

Els *caliquenyos* es veu que van a l'ordre del dia.

Es un gènere dolent que a tothom repugnen, no perquè no tiren, sinó perquè és una mena d'escòria que sols la treuen quan els bé a tom.

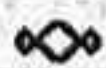
Aquesta setmana n'hem vist, i no han perdut aquell baf de brutícia...

Encara hi ha desgraciat que s'empassa aquesta herbota pestilent!

Entre els lladres *volàtils*, els pillets *carnívols*, els bandolers *tocinàtres* i les pepes administratives, estem que no hi veiem de cap ull.

Aviat no podrem viure, senyors!

Les Dames de la Caritat Cristiana cometen atropells escandalosos.

A certs pobres, perquè no creuen amb la negra sotana, no els donen ni un porró de llet.

Pobre Caritat Cristiana!
Si tornés aquell Jesús
us treuria a tots del temple
per farsants i malestrucs.

Hem llegit *Germanor*, revista catalana que es publica a Santiago de Xile.

Hem llegit *Germanor* i des d'aquestes pàgines, mutilades

AL CAFÈ

—Sol?

—No; en companyia d'aquest que es un amic meu!

cada setmana per la censura, enviem una abraçada als catalans que la redacten.

Així es fa, minyons!

Al pobre senyor Marimón ja li apreparen un homenatge al nové districte, a fi de que arrenji aquelles vies, que sols va arreglar el senyor Cararach en benefici dels seus adeptes i amb motius electorals.

Desitgen els veïns del districte sense llum, sense rigoles, sense vies de comunicació, un Marimón, però amb tota la barba...

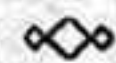
Ah... i que faci l'ull viu, perquè la política està tan ben urdida que caurà de clatell sense adonar-se'n.

An En Fleta li han donat la creu d'Anfós XII.

Nosaltres creïem que sols les concedien a persones sàvies, però ara veiem que no és així

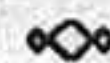
«Hoy las ciencias adelantan que es una barbaridad!»

Ja hi ha una dona «concejala» a Màlaga.

Llàstima que a Barcelona no s'hagi escollit mitja dotzena de senyoretetes per a treure'ns el poagre de l'actual Ajuntament!

I s'hi fossin diputades
aniríem al Congrés,
ben segurs de que les dones
governarien més bé.

Els picadors de braus han anat a veure al senyor Martínez Anido.

No sabem de què devien tractar.

Que potser també es volen dedicar a la política?

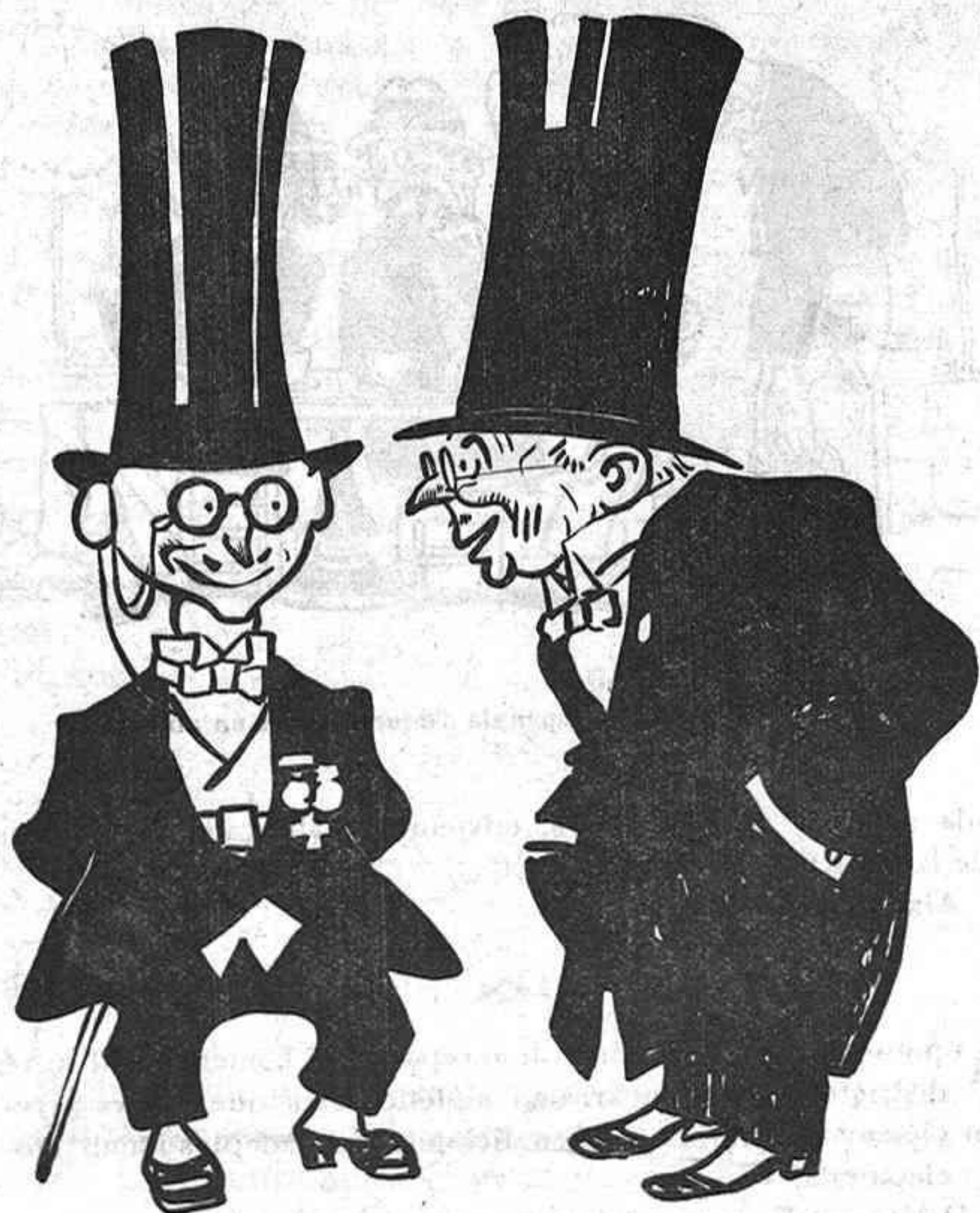

Llegim:

«En una penya de gent de lletres hem sentit a parlar d'unes sopusicions que creiem que no són mancades de fonament, i per això les recollim ací.

Diuen les tals suposicions que és possible que els tradicionals Jocs Florals de Barcelona siguin celebrats enguany a Tolosa de França.

Segons sembla, l'Acadèmia dels Jocs Florals de Tolosa ha tra-

LA VIDA CARA

—No em parli de subsistències, senyor Rafel!
Sap quant em va costar una patata ahir?
—'Trenta durus'

EN CAMBÓ CONFERENCIANT

—Eres turco y no te creo!

més un comunicat invitant al Consistori de Barcelona i als poetes i literats i artistes catalans a les festes del IV centenari de l'esmentada Acadèmia.

Seran unes magnífiques festes simbòliques, festes de poesia i de flors, que tindran lloc els dies 1, 2 i 3 de maig propinent.

Sembla, fent-nos eco de les veus que corren, que l'Acadèmia de Tolosa devia dir al Consistori de Barcelona que els semblaria molt just i els fóra molt plaent que les festes del IV centenari es cloguessin amb la celebració dels Jocs Florals de Barcelona el dia 4 ço és, precisament, el primer diumenge de maig, com de costum.

Per a demà està convocada Junta extraordinària d'adjunts «per a tractar d'una qüestió peremptòria», segons diu l'avís.

Serà per a parlar d'aquest punt?

No trigarem gaire, doncs, a saber si aquestes veus responen fidelment a la realitat i si aquestes suposicions tindran confirmació »

Respostes pagades

J. P.: Els dibuixos encara no poden anar —M T.: Gràcies, jove. Però està ple de castellanismes i els caixistes es tornarien bojos. I això no ens convé —A. C.: Gràcies. Nosaltres ho fem així: amb imparcialitat, que és lo que menys còire en aquesta terra.—M. F.: No ens convé.—A. de G.: Lo mateix li diem.—P. P.: Anirà.—«Micalitu»: Amb aquest mateix pseudònim, estimat senyor, se li va contestar des d'aquestes pàgines.—A. G. (Manresa): És interessant.—J. P.: Anirà. J. M. L. P.: En canvi lo seu no pot anar ni amb rodes.—*Variants catalans seriosos*: No s'hi amoinin!—P. del H. (Terrassa) En la secció corresponent, que és la de «Correspondència», se li va contestar acceptant l'article—F. C.: Es dolent, però molt dolent!—R. R. (Sabadell): Moltes gràcies. Anirà.—J. J. C. (Mataró): Gràcies, però no ens serveix.—A. M.: Sí, senyor, el complaurem publicant un fragment de la seva poesia. No tenim espai, i ho sentim, per a publicar-la sencera. Aquí va:

LA PRIMAVERA

Ja has arribat, ja has vingut
molt primavera estimada
veurem bellugar el cuc
i fer-te la cigala la cantada.

R. B. Els dos dibuixos són defectuosos.—E. M. C.: Ens sembla que li contestarem donant-li el sí.—«Manso n.º 1»: Anirà. Però amb aquest pseudònim mai més li publicarem res. Triïssen un altre més agradable!—F. D.: Va, sense llegir-la. De vostè ja sabem que ho fa bé. I gràcies, eh? Dispensi'ns que li treguem la dedicatòria. El senyor C. li agraeix, però és modest com una violeta bosquetana.—*Aguileta*: L'agraïm els versos a la bona memòria del nostre malhaurat amic. Però ja han perdut l'actualitat.

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFONO A. 4115

D I C C I O N A R I
Català-Castellà
— & —
Castellà-Català
— PER —
A . R O V I R A I V I R G I L I

Un volum de 840 planes, relligat amb pegamoit

QUINZE PESSETES

ALGO

Colección poesías de J. M. BARTRINA

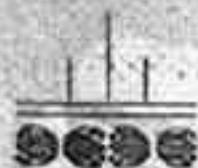
EDICIÓN DECORADA

6 PESETAS

JOAQUÍN JULIÀ

**EL PROTECCIONISMO
Y SUS RESULTADOS**

LO QUE LOS ESPAÑOLES DEBEN
SABER ACERCA DEL ULTRAPRO-
TECCIONISMO ARANCELARIO Y
:: :: SUS DEFENSORES :: ::

MIQUEL GONZÁLEZ LLUBERA

**LES ALTES VALLS
DE L'ALGERIE**

EXTRET DEL BUTLLETÍ
DEL «CENTRE EX-
CURSIONISTA DE
:: CATALUNYA ::

Precio:

UNA PESETA

PREU:

2'50 pesetes

**Catalans
il·lustres**

Retrats i Biografies

Preu:

5 pesetes

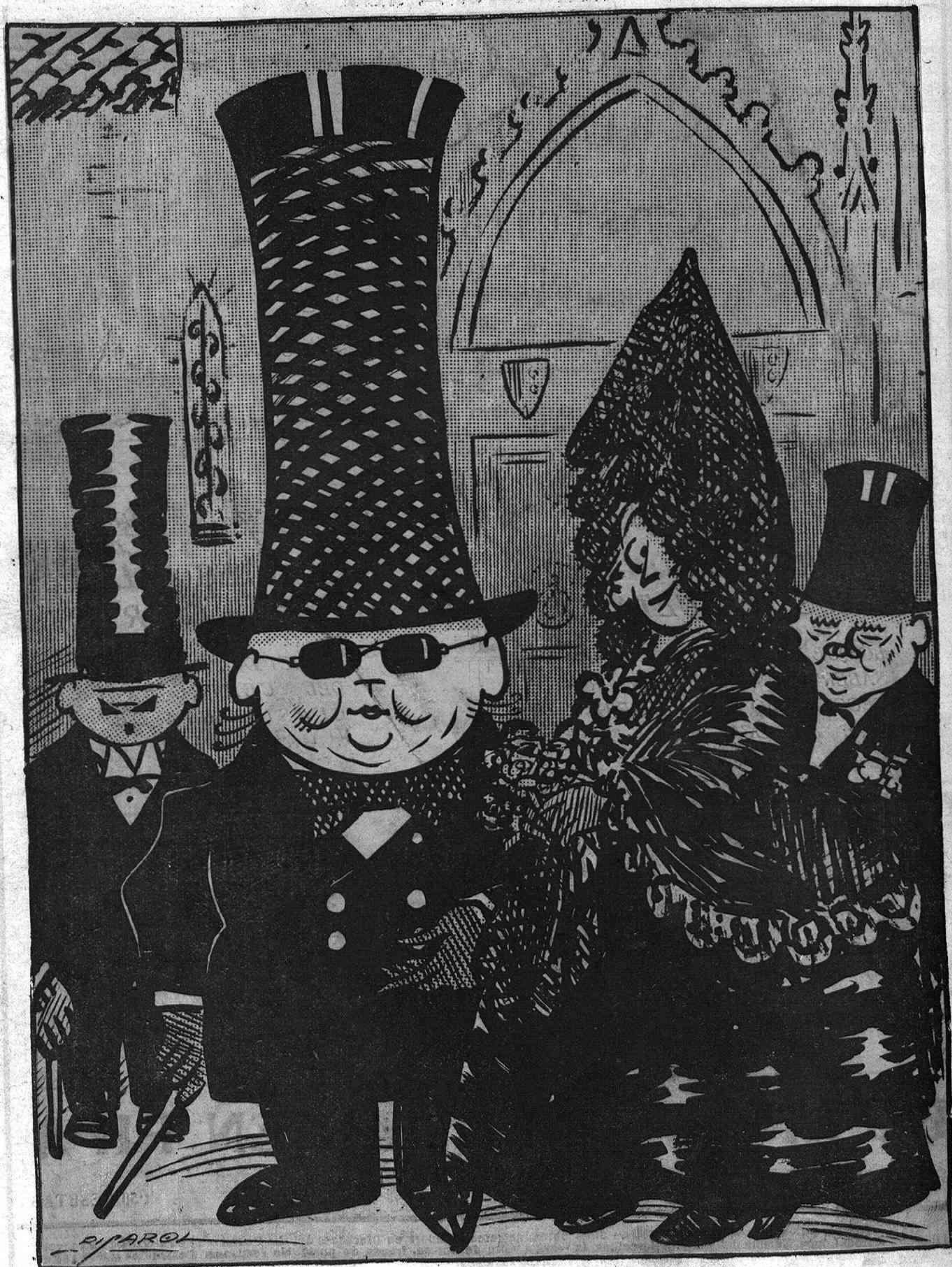
EL ARTE DE FUMAR EN PIPA

por LUIS CAPDEVILA

Precio:

1'50 PESETAS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

SETMANA SANTA

—Què et sembla, Estevet, d'aquest monument?
—Que si no fos] que diria una heretjia, et confessaria
que m'agrada més el d'En «Pitarra»!